

แนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี

สู่ความเข้มแข็ง*

MANAGEMENT GUIDELINES FOR MODEL SCHOOLS PROMOTING HEALTHY THAI STUDENTS TOWARDS STRENGTH

ปริญญา พวงจันทร์¹, ชินวงศ์ ศรีงาม² และ ละมุล รอดขวัญ³

Parinya Pongchan¹, Chinawong Sringam² and Lamun Roodkwan³

¹⁻³หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัตกรรมการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻³Rattanakosin College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin,
Thailand

Corresponding Author's Email: parinya.pou@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาของสังคมโลกและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลให้การดำเนินชีวิตและสุขภาพของประชาชนยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น การต่อสู้ดิ้นรนแข่งขันกันทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม จากการสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพจะพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยเรียนหลายประเภท โรงเรียนจึงต้องมีหน้าที่ในการส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โรงเรียนทุกแห่งจึงควรเป็นโรงเรียนที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรและนักเรียนโดยมีพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ที่ดี ตามมาตรฐานทั้ง 5 มาตรฐานของโครงการโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี และเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของโครงการนี้ จึงนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งด้วยการเสริมสร้างพลังอำนาจ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มมาเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง โดยการสร้างความเข้มแข็งด้วยการเสริมสร้างพลังอำนาจ

* Received 31 May 2024; Revised 12 June 2024; Accepted 23 June 2024

ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานได้แสดงออกถึง ความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านสุขภาพ ส่วนการสร้างแรงจูงใจใน การทำงาน จะต้องมีการจูงใจบุคลากรเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีกำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่ อย่างเต็มความสามารถและการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม จะต้องมีการสอดแทรกเทคนิคการ ทำงานแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถ นำมาเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี สู่ความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน สืบไปในอนาคต

คำสำคัญ: แนวทางการบริหาร, โรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี, ความเข้มแข็ง

Abstract

Currently, Thailand is impacted by global social issues and the rapid advancement of technology, which complicates people's lives and health. The competitive struggles in society and the economy have led to illnesses caused by environmental and behavioral factors. Health surveys reveal various problems affecting school-aged children. Consequently, schools have a duty to promote the health of their staff and students, ensuring they are physically and mentally healthy. Every school should aim to foster the health of its personnel and students by promoting good behavior, a positive environment, and quality learning according to the five standards of the Thai Healthy School Model Project.

To strengthen this project, relevant theoretical concepts on empowerment, work motivation, and group process learning are applied as guidelines for managing the Thai Healthy School Model towards sustainability. Empowering staff involves supporting and encouraging those responsible for health promotion activities to demonstrate their knowledge, skills, and abilities. To motivate staff, it is necessary to incentivize them to perform their duties with dedication and

willingness. Learning through group processes should include various work techniques as appropriate.

Incorporating these theoretical concepts on empowerment into school management can sustainably strengthen the Thai Healthy School Model, ensuring long-term success and resilience.

Keywords: Management Guidelines, Model Schools Healthy Thai Students, Strength

บทนำ

พระบรมราชาโฆวาทพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2522 ความว่า "การรักษาความสมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกาย เป็นปัจจัยของเศรษฐกิจที่ดี และสังคมที่มั่นคง เพราะการมีร่างกายที่แข็งแรงนั้นจะอำนวยผลให้สุขภาพจิตใจสมบูรณ์และเมื่อมีสุขภาพสมบูรณ์ดี พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ย่อมมีกำลังทำประโยชน์สร้างสรรค์ เศรษฐกิจ และสังคมของบ้านเมืองได้เต็มที่ ทั้งไม่เป็นภาระแก่สังคมด้วย คือเป็นผู้แต่งสร้างมิใช่ผู้ถ่วงความเจริญ" (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2567) จากพระบรมราชาโฆวาทดังกล่าว พบว่ามีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่ต้องการให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน น้ำและที่อยู่อาศัย และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2561-2580) ของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร โดยมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดพื้นฐานในการปฏิบัติ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กำหนดหมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง กลยุทธ์ที่ 10 การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร กลยุทธ์ย่อยที่ 10.1 ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถเข้าถึงความมั่นคงทางอาหารทั้งด้านปริมาณและโภชนาการที่ครบถ้วน รวมถึงระบบสำรองอาหารให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ปลอดภัย เพียงพอ และสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ต้นแบบด้านการสำรองอาหารของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) จากรายงานสุขภาพคนไทย ปี 2566 นำเสนอหมวดตัวชี้วัด “ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ” (Social Determinants of Health: SDH) ได้มีการกำหนดกรอบการนำเสนอข้อมูลจากทิศทางและเป้าหมาย 7 เป้าหมาย ในยุทธศาสตร์ 10 ปี (2565-2574) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ ยาสูบและสิ่งเสพติด แอลกอฮอล์ อาหาร กิจกรรมทางกาย อุบัติเหตุทางถนน สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม ในเชิงสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน ชุมชน และนโยบาย พบว่า 1 ใน 10 ของคนไทยมีความไม่มั่นคงทางอาหารระดับรุนแรง สมาชิกในครัวเรือนเปราะบางเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องดูแล เงื่อนไขสำคัญหนึ่งของการมีสุขภาพดีที่เท่าเทียมกันของประชากร ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งเอื้อต่อการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ได้สมดุลทางโภชนาการ มีคุณภาพ และความปลอดภัย มีปริมาณเพียงพอ และสามารถเข้าถึงได้ตามความต้องการตามช่วงวัย พฤติกรรมด้านอาหารของคนไทยหลายเรื่องยังน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ การดื่มเครื่องดื่มที่มีรสหวานและการกินผักและผลไม้ที่ไม่เพียงพอ ปัญหาเหล่านี้มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประชากรตามสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การกินอาหารที่มีไขมันสูงและเครื่องดื่มที่มีรสหวานค่อนข้างเป็นปัญหาในกลุ่มคนรายได้สูง ขณะที่การกินเนื้อสัตว์แปรรูปและอาหารกึ่งสำเร็จรูปที่เสี่ยงต่อสุขภาพเป็นปัญหามากกว่า ในกลุ่มคนรายได้น้อย ในภาพรวมคนไทยยังมีการกินผักและผลไม้ที่เพียงพอค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะเด็กอายุ 6-14 ปี และจากการสำรวจปี 2564 พบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมสุขภาพของเด็กวัยเรียนอย่างเร่งด่วน เนื่องจาก 1 ใน 4 ของโรงเรียนขนาดเล็กขาดผู้จัดการอาหารกลางวันผ่านการอบรมหลักสูตรโภชนาการพื้นฐาน โรงเรียนจึงเป็นสถานที่สำคัญที่จะส่งผลต่อสุขภาพของเด็กวัยเรียน ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ ในบริบทของโรงเรียน มี 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างนโยบายด้านสุขภาพ โครงการสุขภาพ ทรัพยากรสุขภาพ บรรยากาศในโรงเรียน และองค์ประกอบโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ มีประเด็นท้าทายในเรื่องการส่งเสริมการรับประทานอาหารที่แตกต่างกันสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและกลางยังขาดแคลนบุคลากรที่ผ่านการอบรมหลักสูตรโภชนาการพื้นฐาน ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่พบความท้าทายในการจัดการสภาพแวดล้อมทางอาหารภายในและรอบโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีอาหารและเครื่องดื่มพร้อมจำหน่ายทั้งในและนอกโรงเรียนมากกว่า

ที่ร้อยละ 85 และ 77 ตามลำดับ รวมทั้งการดำเนินนโยบายของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสุขภาพของนักเรียนในด้านการสูบบุหรี่พบว่าโรงเรียนที่จัดกิจกรรมรณรงค์ไม่สูบบุหรี่เป็นประจำมีส่วนนักเรียนที่อยากทดลองสูบบุหรี่ต่ำกว่าที่ร้อยละ 13.6 เปรียบเทียบกับโรงเรียนที่จัดกิจกรรมแบบนาน ๆ ครั้ง ที่ร้อยละ 23.9 (มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2567)

จากการรายงานสุขภาพคนไทย ปี 2566 มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในโครงการโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทย สุขภาพ ดี ซึ่งมีเป้าหมายการดำเนินงานเชิงปริมาณ และเป้าหมายการดำเนินงานเชิงคุณภาพ โดยเป้าหมายการดำเนินงานเชิงปริมาณเพื่อลดอัตราการภาวะทุพโภชนาการ/โภชนาการเกิน และลดปัญหาสุขภาพในช่องปากของนักเรียน นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคที่ถูกต้อง ออกกำลังกายทุกวันและรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ และทักษะไปดูแลสุขภาพของตนเองตลอดจนบุคคลใกล้ชิดได้เป็นอย่างดี โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพดีมีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญและจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพนักเรียนทุกคนอย่างต่อเนื่อง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีเครือข่ายดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรด้านสุขภาพในการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยของเด็กในวัยเรียนทุกโรงเรียน ส่วนเป้าหมายการดำเนินงานเชิงคุณภาพ นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนบุคคลใกล้ชิดในด้านการบริโภค การรู้จักดูแลรักษาสุขภาพช่องปาก และการออกกำลังกาย นักเรียนสามารถออกแบบกิจกรรมนำความรู้สู่การปฏิบัติให้เป็นคนรักสุขภาพมีทักษะในการเฝ้าระวังสุขภาพของตนเอง ครอบครัว เพื่อนและชุมชน โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรในสังกัดให้เกิดความตระหนักและจิตสำนึกต่อสุขภาพของตนและนักเรียนโดยร่วมมือกับเครือข่ายพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เกิดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาสุขภาพนักเรียนขึ้นอย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน, 2556) ถึงแม้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีโครงการโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี ดำเนินการมาหลายปีแต่ยังขาดความเข้มแข็ง ทำให้ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กนักเรียนช่วงอายุ 6-14 ปี ยังคงอยู่ สอดคล้องกับรายงานผลการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่ 3.5 ร้อยละของเด็กนักเรียนอายุ 6-14 ปี

ของสำนักโภชนาการ กรมอนามัย พบว่า สถานการณ์สูงตีสมส่วนของเด็กนักเรียนอายุ 6-14 ปี รายเขตสุขภาพ ปี 2561 ถึง 2566 พบว่าภาพรวมประเทศสถานการณ์สูงตีสมส่วนลดลง สถานการณ์เริ่มอ้วนและอ้วนของเด็กนักเรียนอายุ 6-14 ปี รายเขตสุขภาพปี 2561 ถึง 2566 พบว่าภาพรวมประเทศสถานการณ์เริ่มอ้วนและอ้วนเพิ่มขึ้น สถานการณ์ผอมของเด็กนักเรียนอายุ 6-14 ปี รายเขตสุขภาพปี 2561 ถึง 2566 พบว่าภาพรวมประเทศสถานการณ์ผอมเพิ่มขึ้น และสถานการณ์เตี้ยของเด็กนักเรียนอายุ 6-14 ปี รายเขตสุขภาพปี 2561 ถึง 2566 พบว่า ภาพรวมประเทศสถานการณ์เตี้ยเพิ่มขึ้น (สำนักโภชนาการ กรมอนามัย, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของนโยบายประเทศด้านสุขภาพ รวมทั้งปัญหาสุขภาพของเด็กนักเรียน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บทความนี้จึงต้องการนำเสนอ แนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนและตอบสนองนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายระดับประเทศให้เกิดการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปในอนาคต

ที่มาของโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี

องค์การอนามัยโลก ได้ให้นิยามคำว่าสุขภาพไว้ว่าหมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ ทั้งทางกายทางจิต และทางสังคม ส่วนพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ระบุว่า สุขภาพเป็นภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล โดยสรุปสุขภาพ จึงหมายถึง ภาวะในการดำรงชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจรวมทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยดีบนพื้นฐานของคุณธรรมและการใช้สติปัญญา จะเห็นว่าในความหมายของสุขภาพมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ 1) สุขภาพกาย (Physical Health) คือสภาพที่ดีของร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ อยู่ในสภาพที่ดี มีความแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ สามารถทำงานได้ตามปกติ มีความสัมพันธ์กับทุกส่วนเป็นอย่างดี 2) สุขภาพจิต (Mental Health) คือสภาพของจิตใจที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีจิตใจเบิกบานแจ่มใส มีให้เกิดความคับข้องใจหรือขัดแย้งในจิตใจ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุขสามารถควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ 3) สุขภาพสังคม (Social Health) คือสภาพของความเป็นอยู่หรือการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคม

เดือดร้อน สามารถปฏิสัมพันธ์และปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและมีความสุข และ 4) สุขภาพจิตวิญญาณ (Spiritual Health) คือสภาวะที่ดีของปัญญาที่มีความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดีความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่การมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อแผ้ว การพัฒนาประเทศจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสุขภาพของคนในชาติเป็นสำคัญ เนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานของประชาชนในทุกสาขาอาชีพจะต้องอาศัยสุขภาพที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญ ประเทศที่ประชาชนมีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุต่าง ๆ มีกล้ามเนื้อที่ทำงานได้ดี สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกายสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ไม่มีความวิตกกังวล ไม่ถูกความเครียดมารบกวน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีสติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ไม่เบียดเบียนหรือทำร้ายซึ่งกันและกัน ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยรวม ปัจจุบันประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาของสังคมโลกและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้การดำเนินชีวิตและสุขภาพของประชาชนยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น การต่อสู้ดิ้นรนแข่งขันกัน ในทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม จากการสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพในปัจจุบันจะพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยเรียนหลายประเภท เช่น โรคอ้วน โรคฟันผุ มีส่วนทำให้เด็กขาดสารอาหาร เมื่อบริโภคอาหารที่มีน้ำตาลเป็นหลัก จึงขาดการบริโภคอาหารที่มีความจำเป็นและมีคุณค่า แม้จะไม่ใช้โรคระบาดที่น่ากลัว แต่กลับมีลักษณะของการลุกลามมายังประเทศกำลังพัฒนาที่เลียนแบบพฤติกรรม การบริโภคจากประเทศตะวันตก เป็นรากของปัญหาสุขภาพหลายระบบในวัยเด็ก เช่น โรคทางเดินหายใจอุดตันทำให้หยุดหายใจเวลาหลับ โรคกระดูกและข้อเสื่อม โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคอื่น ๆ รวมทั้งปัญหาทางด้านจิตใจและสังคมโดยมีแนวโน้มจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น หากประชาชนไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่รัฐได้ให้โอกาสและความเสมอภาคในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเท่าเทียมกัน โรงเรียนจึงเป็นแหล่งช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนรวมทั้งช่วยพัฒนาความก้าวหน้าทางสุขภาพให้แก่นักเรียน การสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์และป้องกันไม่ให้เจ็บป่วย โรงเรียนมีหน้าที่ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย

และจิตใจ โรงเรียนทุกแห่งจึงควรเป็นโรงเรียนที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรและนักเรียนโดยมีพฤติกรรม สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถานที่ซึ่งทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาจะได้ร่วมกันจัดโครงสร้างและการบริหารจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทุกคน โดยโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี เพื่อให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัย จิตใจสดชื่น ดีงาม พร้อมทั้งจะเฝ้าระวังสุขภาพของตน ให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อน และครอบครัว และเพื่อให้โรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

สรุปได้ว่าการพัฒนาประเทศจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสุขภาพของคนในชาติเป็นสำคัญ โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ซึ่งทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องร่วมกันจัดโครงสร้างและการบริหารจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทุกคน ตามมาตรฐานของโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็ง

บทความวิชาการนี้ได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็ง ประกอบด้วย การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน (Motivation) และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม (Learning by group process) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)

Scott & Jaffe (1991) ได้เสนอรูปแบบของการเสริมสร้างพลังอำนาจในองค์กรไว้ว่ามีองค์ประกอบของวิธีการทั้งหมด 5 ส่วนดังนี้

1. การให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน

2. การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร
3. สร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติงาน
4. การสร้างบรรยากาศในองค์กร
5. การสร้างทีมงาน

Gibson (1993) กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจส่งผลให้เกิดคุณลักษณะในตัวบุคคล 4 ด้าน ได้แก่

1. ความสามารถในการควบคุมและจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ หมายถึง การที่บุคคลมีการรับรู้ในศักยภาพและความสามารถของตนเองในการเผชิญและแก้ไขปัญหาและสามารถดำเนินการได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย

2. ความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกที่ดี ยินดีในผลงานที่เกิดขึ้น มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ

3. การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของตนเองไปสู่สิ่งที่ดีเหมาะสมและถูกต้องมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น

4. การมีเป้าหมายและความหมายในชีวิตของตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลในการยอมรับเห็นคุณค่าความหมายของตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง มองเห็นความสำคัญของตนเองต่องานในความรับผิดชอบ

Tebbit (1993) พบว่าพฤติกรรมองค์กรที่เกิดขึ้นภายหลังการเสริมสร้างพลังอำนาจดังต่อไปนี้

1. ผลผลิตหรือบริการได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น มีการทดลองคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ

2. ยอมรับความล้มเหลวและให้อภัยในข้อผิดพลาด โดยถือว่าข้อผิดพลาดเป็นบทเรียนและให้โอกาสในการได้ปฏิบัติกรใหม่

3. สัมพันธภาพระหว่างบุคลากรได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยให้ความสนใจในด้านความร่วมมือ การประประนอม และการจัดการข้อขัดแย้งที่ดี ให้ความสนใจการเจรจาต่อรองระหว่างบุคคลและทีมงานมากกว่าการควบคุม

4. ความเกี่ยวข้องผูกพันในองค์กร จะถูกนำมาใช้ในกระบวนการความร่วมมือในองค์กรผู้บริหารจะต้องยอมให้ผู้ปฏิบัติงานปกครองตนเอง สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

5. ส่งเสริมการแสดงออกถึงความรู้สึกรักของตนเอง ความสำนึกในตนเอง ผู้ปฏิบัติเรียนรู้บทบาท

6. สร้างความเป็นหนึ่งเดียวและการยอมรับให้เกิดขึ้นทุกระดับในการปฏิบัติงานให้บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารทั่วถึงทั้งองค์การ

2. การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน (Motivation)

Maslow (1970) กล่าวว่า การจูงใจจะเป็นไปตามลำดับ โดยลำดับขึ้นความต้องการ (Hierarchy of needs) ของมนุษย์ตามทฤษฎีดังกล่าวมี 5 ระดับ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านความปลอดภัย ด้านสังคม ด้านการได้รับการยอมรับในสังคม และด้านความสำเร็จในชีวิต โดยมีลักษณะเรียงลำดับจากต่ำไปหาสูง และจากความต้องการนี้เองเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันออกมา

Herzberg (1959) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานประกอบด้วยสองแนวคิด คือ แนวคิดที่มีขอบเขตจากความพึงพอใจ (Satisfaction) ไปยังความไม่พึงพอใจ (No satisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยจูงใจ (Motivation factor) และแนวคิดที่มีขอบเขตจากความไม่พึงพอใจ (Dissatisfaction) ไปยังความไม่มีความไม่พอใจ และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอนามัย

McClelland (1961) กล่าวว่า ในการทำงานนั้นมีแรงจูงใจหรือความต้องการอยู่ 3 ประการ กล่าว คือ ประการแรก คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ (Achievement) หมายถึง พลังผลักดันที่ต้องการแสดงออกถึงความดีเด่นความต้องการที่จะทำอะไรให้สำเร็จได้ดีกว่าคนอื่นหรือดีกว่ามาตรฐานทั่วไป ความมุ่งมั่นพยายามต่อสู้ฟันฝ่าเพื่อความสำเร็จคนที่มีความต้องการแบบนี้เป็นคนที่ยืดหยุ่นทำอะไรก็ได้ดีกว่าคนอื่นเป็นคนที่ไม่ถ่วงอานเป็น เรื่องที่ท้าทายและเป็น คนที่รับ ผิดชอบ ต่อ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่องานของตน ประการที่สอง ความต้องการที่จะมีอำนาจ (Power) หมายถึง ความต้องการที่จะมีอิทธิพลและเข้าไปควบคุมกำกับคนอื่นให้กระทำตามที่ตนต้องการคนพวกนี้ชอบทำตัวเป็นคนคุมเกม ชอบมีอำนาจชอบ ศักดิ์ศรีมากกว่าที่จะให้ความสำคัญต่อการทำงานที่ดีและชอบทำงานในลักษณะที่แข่งขันกับคนอื่น และประการที่สาม ความต้องการที่ผูกพัน (Affiliation) หมายถึง ความต้องการที่จะให้คนอื่นชอบและเป็นมิตร คนพวกนี้ต้องการบรรยากาศการทำงานแบบต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันและร่วมมือกันทำงานซึ่งโดยสรุปแล้ว คนที่มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูง จะประสบความสำเร็จ

ถ้าได้บริหารกิจการของตนเอง หรือได้บริหารงานหน่วยงานอิสระภายในองค์กรขนาดใหญ่ แต่คนเหล่านี้ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นนักบริหารที่ดีสำหรับองค์กรขนาดใหญ่เสมอไป นอกจากนี้ นักวิชาการบางท่านเชื่อว่า คนที่มีความต้องการอยากรมีอำนาจ และมีความต้องการที่จะผูกพัน น้อยจะเป็นคนที่เป็นนักบริหารที่ดี

3. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม (Learning by group process)

ทิตนา แคมมณี (2551) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของเบลล์ (Bales) โฮมาน (Homans) และ ไวท์ (Whyte) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้คือ กลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์โดยการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ปฏิสัมพันธ์จะเป็นปฏิสัมพันธ์ทุกๆ ด้านคือ ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย (Physical Interaction) ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction) ปฏิสัมพันธ์ทางจิตใจ (Emotional Interaction) กิจกรรมต่างๆ ที่กระทำผ่านการใช้ปฏิสัมพันธ์นี้จะก่อให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก

2. ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ของโมเรโน ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้ การกระทำและจริยธรรมหรือขอบเขตการกระทำของกลุ่ม จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งจะศึกษาได้โดยให้สมาชิกเลือกความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน (Interpersonal Choice) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์คือการแสดงบทบาทจำลอง (Role Playing) หรือการใช้เครื่องมือวัดการเลือกทางสังคม (Sociometric Test)

3. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation) ของซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ คือ เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องอาศัยความสนใจซึ่งอาจเป็นรางวัลหรือผลจากการทำงานในกลุ่ม ในการร่วมกลุ่มบุคคลจะมีโอกาสแสดงตนอย่างเปิดเผย หรือพยายาม ป้องกัน ปิดบังตนเอง โดยวิธีการต่าง ๆ แนวคิดนี้ใช้วิเคราะห์กลุ่ม โดยให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริง

จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็ง สรุปได้ว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) มีองค์ประกอบของวิธีการทั้งหมด 5 ส่วนที่ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะในตัวบุคคลต่อการเผชิญและแก้ไขปัญหา สามารถดำเนินการได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งสามารถสร้างความเป็นหนึ่งเดียวและการยอมรับให้เกิดขึ้นทุกระดับในการปฏิบัติงาน ส่วนการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน (Motivation) จะเป็นไปตามลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs) ของมนุษย์และมีแรงจูงใจหรือความต้องการให้ประสบความสำเร็จ และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม (Learning by group process) จะประกอบไปด้วย ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีสังคมมิติ และทฤษฎี

จิตวิเคราะห์ โดยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็ง ดังที่สรุป สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็งได้ดังนี้

แนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

กระบวนการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านสุขภาพ มีการพัฒนาความรู้ แนวคิด ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการทำงาน ดังนั้นในการสร้างความเข้มแข็งโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีตามโครงการนี้จึงให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่บุคลากรให้สามารถนำความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำเนินงานด้านสุขภาพมาใช้อย่างเต็มที่ มีการส่งเสริมและพัฒนาให้มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและในระหว่างขั้นตอนการพัฒนานั้น กิจกรรมการดำเนินงานที่จัดขึ้นจะต้องสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถจัดกิจกรรมด้วยตนเอง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการทำงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการทำงาน รวมถึงมีกระบวนการประเมินการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่องผลที่เกิดขึ้นจากการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานที่มีประสิทธิภาพของครูทำให้ครูมีความรู้สึกรับผิดชอบผูกพันกับองค์กรและมีความพึงพอใจในงาน ช่วยให้ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการทำงานของครูเพิ่มขึ้นและทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานกล้าคิดสร้างสรรค์งาน มีความสุขกับการทำงานมีความรักความผูกพันในงาน มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร สามารถควบคุมการทำงานและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองในการปฏิบัติภาระหน้าที่สู่ความเป็นครูมืออาชีพได้

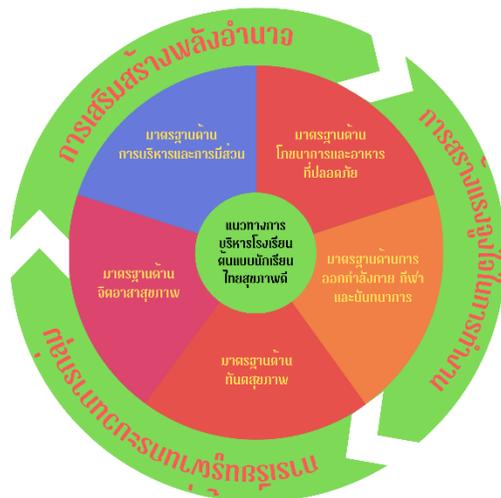
2. การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต้องมีการจูงใจบุคลากรเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีกำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ผู้บริหารหรือผู้นำทีมงานจำเป็นต้องมีทักษะในการจูงใจ มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะเป็แรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงพฤติกรรมการทำงานอย่างมีทิศทาง มุ่งมั่นให้ผลงานออกมาดีที่สุุด ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร

และความสำเร็จของตนเอง การจงใจในการทำงานจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สร้างแรงจูงใจให้การทำงานบรรลุผลตามโครงการนี้ จึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการดำเนินงานพร้อมคู่มือการดำเนินงาน เพื่อให้โรงเรียนเกิดแรงจูงใจดำเนินงานตามแนวทางมีกระบวนการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ โดยพิจารณาจากรายงานผลการพัฒนาและประเมินจากสภาพจริง มอบรางวัลและเผยแพร่เกียรติคุณ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่คาดหวัง

3. การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะผ่านกระบวนการกลุ่ม

ในช่วงระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการจะมีการสอดแทรกเทคนิคการทำงานแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำเนินงานด้านสุขภาพให้แก่ผู้เข้าประชุม เช่น กิจกรรม World cafe การมีส่วนร่วม (Participatory method : PM) การระดมพลังสมอง (Brain storming) การพัฒนาพลังสร้างสรรค์องค์กร (Appreciation Influence Control: AIC) การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน (SWOT analysis) การวิเคราะห์งาน การผลิตผลงาน เป็นต้น รวมทั้งให้ผู้ปฏิบัติงานได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนและคณะวิทยากร แนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง สรุปลงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง

จากแนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง สรุปได้ว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่บุคลากรให้สามารถนำความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำเนินงานด้านสุขภาพมาใช้อย่างเต็มที่ มีการส่งเสริมและพัฒนาให้มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่วนการสร้างแรงจูงใจในการทำงานจะต้องกระตุ้นให้มีกำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะผ่านกระบวนการกลุ่ม จะต้องสอดแทรกเทคนิคการทำงานแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

สรุป

ในการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมในโรงเรียน โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานดังกล่าว และเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทำดำเนินงานของสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน ดังนี้ มาตรฐานนักเรียนไทยสุขภาพดี ประจำปีงบประมาณ 2567 มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านการบริหารและการมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านทันตสุขภาพ และมาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านจิตอาสาสุขภาพ โดยนำแนวคิดทฤษฎีในการสร้างความเข้มแข็งมาเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่ความเข้มแข็ง ดังนี้

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยในกระบวนการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านสุขภาพ

2. การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต้องมีการจูงใจบุคลากรเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีกำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

3. การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยในช่วงระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการจะมีการสอดแทรกเทคนิคการทำงานแบบต่าง ๆ

ตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำเนินงาน ด้านสุขภาพให้แก่ผู้เข้าประชุม

เอกสารอ้างอิง

- ฐานข้อมูลกองการต่างประเทศ. (2566). Sustainable Development Goals (SDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ มีนาคม 2567 จาก <https://fad.mnre.go.th/>
- ทิตมา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2566). รายงานสุขภาพคนไทย. เรียกใช้เมื่อ เมษายน 2567 จาก <https://www.thaihealthreport.com/th/index.php>
- _____. (2566). รายงานสุขภาพคนไทย. เรียกใช้เมื่อ มีนาคม 2567 จาก <https://www.thaihealthreport.com/th/index.php>
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move) และเครือข่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย (SDSN Thailand). (2559). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ เมษายน 2567 จาก <https://www.sdgmovement.com>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556). คู่มือโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน. (2566). คู่มือดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ประจำปีการศึกษา 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. เรียกใช้เมื่อ กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.rdpb.go.th/th/King/>
- สำนักโภชนาการ กรมอนามัย. เรียกใช้เมื่อ เมษายน 2567 จาก <https://nutrition2.anamai.moph.go.th/>
- Gibson, C.H. A. (1993). Concept analysis of empowerment. *Journal of Advance Nursing*.
- Herzberg, F. (1959). *The human problem of management*. Englewood Cliffs, CA: Thomson/Wadsworth.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. (2nd ed.). New York: Harper & Row.

McClelland, D. C. (1961). *Human motivation*. New York: Cambridge University. Press.

Scott, C.D., and Jaffe, D.T. (1991) *Empowerment : Building a Committed
Workface*. California.

Tebbitt., “Dermystifying organization empowerment.” *Journal of Nursing*.